

Ota Mediataitopiirakka opettelun tueksi!

- Mediataitopiirakka on yritys havainnollistaa mediataitojen moninainen kokonaisuus.
- Mediataidot koostuvat tulkintataidoista, käyttötaidoista, luovista taidoista, vuorovaikutustaidoista ja turvataidoista.
- Hyvät mediataidot omaavalla mediatoimijalla on hyvät taidot kaikilla mediataitojen osa-alueilla.
- Mediataitoja harjoitellessaan on hyvä suunnata huomionsa erityisesti niille mediataitojen osa-alueille, joilla huomaa itsellä olevan eniten kehitettävää.
- Mediataitopiirakkaa voi käyttää muistin tukena samaan tapaan kuin lautasmallia, jotta huomaisi nauttia monipuolisesti eri piirakan paloja eikä vain niitä, joihin yksilöllinen kiinnostus luonnostaan painottuu.
- Mediataitopiirakka on kaikkien vapaasti käytettävissä!

Hyvät tulkintataidot omaava mediatoimija

- Ymmärtää erilaisia kulttuureita ja medioita ja osaa tarkastella niitä kriittisesti
 - Tulkitsee ja arvioi median muotoja ja sisältöjä analyyttisten työkalujen avulla
 - Osaa eritellä, analysoida, tulkita ja arvottaa mediasisältöjä useista näkökulmista
- Erottaa faktan, fiktion, mainonnan ja muun sekä tuntee lajityypit ja kerronnan keinot
 - Tutustuu uusiin mediasisältöihin ja lajityyppeihin
 - Kykenee arvioimaan mediasisältöjen luotettavuutta ja totuudenmukaisuutta
- Tiedostaa sisältöjen kaupalliset, poliittiset ja ideologiset pyrkimykset
 - Esittää mediasisällöille peruskysymyksiä: kuka viestii, mitä, kenelle, miksi, entä mikä jätetään sanomatta
 - Tietää, että mediasisällöt ovat valintojen ja rajausten tulosta
 - Tuntee median puhetapoja
- Jäsentää, arvioi ja hallitsee tietoa
 - Suhteuttaa mediasisältöjä aikaisempaan tietoonsa
 - Tarkentaa käsitystään omasta mediamaustaan
 - Tekee kriittiseen tulkintaan perustuvia päätöksiä ja toteuttaa kansalaisuutta mediakulttuurissa
- Kyseenalaistaa median viestejä ja analysoi stereotyyppioita
 - Käsittää median toiminnan peruseräitä ja näkee mediasisältöjen läpi ja taakse
 - Tietää median taustarakenteista ja miten mm. omistajuus, tuotantoprosessin kulku ja mainonta, vaikuttavat mediasisältöihin
 - Kykenee arvioimaan median moniarvoisuutta, mediasisältöjen tuottamisen sääntelyä ja median tulevaisuutta
- Seuraa mediakasvattajana mediaympäristöjen muuttumista
 - On kiinnostunut mediakulttuurin kehityksestä ja muiden mediakäytöstä
 - Ohjaa analyyttiseen mediaympäristöjen tarkasteluun ja tukee kriittisten tulkintataitojen kehittymistä

Lähteet:

Mediataitojen oppimispolku perusopetuksessa. 2011. Kerhokeskus – Koulutyön tuki ry.

Mediakasvattajan muistilista. 2015. Mediakasvatusseura.

Mediataitopiirakka ©Netikäs

Hyvät luovat taidot omaava mediatoimija

- Käyttää omaa ääntään ja ilmaisee itseään
 - Katselee, kuuntelee ja tulkitsee mediasisältöjä ja luo mediasisältöjä itse
 - Osallistuu medioissa ja on kokenut itseilmaisussa
 - Itsearvioi omia mediatuotoksiaan
- Tuottaa omia tarinoita ja ilmaisee omaa persoonaansa ja tyyliään tekemällä mediasisältöjä
 - Tietää juonen rakenteesta ja vertailee tarinoiden hahmoja omiin kokemuksiin ja tunteisiin
 - Välittää omia tunteitaan sanan, kuvan ja musiikin avulla
 - Tekee valintoja ja rajauksia sekä yhdistelee uusin tavoin olemassa olevia mediasisältöjä
 - Osaa itsearvioida luomiaan mediasisältöjä ja mitä ne viestivät omasta identiteetistä ja mediamasta
- Hahmottaa omat mediatarpeensa ja mediamakunsa
 - Tuntee niin nautinnon kuin kriittisyydenkin kokemuksia mediakulttuurissa
 - Osaa tarkastella omaa mediamakuaan, eli tapoja joilla vastaanottaa, arvottaa ja tulkitsee mediaa
- Peilaa median viestien arvoja ja asenteita omiin
 - Tietää, miten viestejä analysoidaan
- Tuntee tekijänoikeudet
- Tunnistaa mediakasvattajana oman mediasuhteensa ja rohkaisee muitakin yksilölliseen mediailmaisuuun
 - Arvostaa jokaisen yksilöllistä mediasuhdetta ja omanlaista elämää mediassa
 - On utelias, hyödyntää erilaisia näkökulmia mediakasvatuksessa ja luo edellytyksiä yhdessä oppimiselle

Lähteet:

Mediataitojen oppimispolku perusopetuksessa. 2011. Kerhokeskus – Koulutyön tuki ry.

Mediakasvattajan muistilista. 2015. Mediakasvatusseura.

Hyvät vuorovaikutustaidot omaava mediatoimija

- Toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa
 - Kehittää vuorovaikutustaitojaan yhdessä toimien, yhteistyötä tehden ja toisten kanssa oppien
 - Hankkii ja ylläpitää yhteyksiä muihin yksilöihin ja ryhmiin median, erityisesti sosiaalisen median kautta
 - Vaalii yhteistyötä ja ongelmien ratkaisemista yhdessä muiden kanssa
- Samaistuu ja kokee empatiaa
 - Samaistuu erilaisiin mediassa toimimisen rooleihin, vuorottelee ja ottaa rooleja
 - Eläytyy toisten tilanteisiin antaen ja saaden vertaistukea
- Rakentaa identiteettiään median avulla
 - Kokeilee erilaisia rooleja
- Ymmärtää erilaisia mediassa esitettyjä näkökulmia ja osaa perustella omansa
 - Ilmaisee mielipiteitään ja asenteitaan muille
 - Osaa keskustella, perustella sanallisesti ja pitää puoliaan
- Tuntee sananvapauden periaatteet ja yksityisen ja julkisen eron mediassa
 - Tuntee erilaisia mediaosallistumisen mahdollisuuksia
 - Viestii mediassa tarkoituksenmukaisesti ja tuntee voivansa vaikuttaa
- Osallistuu media- ja kansalaiskulttuuriin, kansalaisvaikuttamiseen
 - Luo ja tavoittelee muiden mediakäyttäjien kanssa yhteisiä päämääriä
- Tunnistaa roolinsa sekä mediakasvattajana että mediakasvajana
 - Tiedostaa vastuunsa mediatoimijana, jonka toimilla on vaikutuksia myös muihin
 - Kehittyy mediatoimijana vuorovaikutuksessa muiden kanssa

Lähteet:

Mediataitojen oppimispolku perusopetuksessa. 2011. Kerhokeskus – Koulutyön tuki ry.

Mediakasvattajan muistilista. 2015. Mediakasvatusseura.

Hyvät turvataidot omaava mediatoimija

- Käyttää mediasisältöjä ja -palveluita turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti ja tilannekohtaisesti
 - Käyttää mediaa monipuolisesti ja hyödyntää pelottomasti hyödyllisiä sisältöjä ja hyvää toimintaa
 - Ratkaisee ongelmatilanteita ja välttää ennakoiden ikäviä mediakokemuksia
- Huolehtii tietoturvasta ja suojaa yksityisyyttä
 - Tiedostaa että nettiin liittyy paljon hyvää, mutta myös riskejä ja päivittää tietojaan netin turvallisesta käytöstä
 - Varjelee itseään ja muita ihmisiä haitallisilta sisällöiltä ja vahingolliselta toiminnalta
 - Harjoittaa itsekritiikkiä ja itsesääntelyä ymmärtäen, ettei ole samantekevää, mitä sanoo ja miten käyttäytyy
- Käyttäytyy netiketin mukaisesti
 - On kohtelias ja ottaa muut huomioon omassa toiminnassaan
- Noudattaa lakeja ja sääntöjä mediapalveluita käyttäessään
 - Arvioi kattavasti mediasisältöjen laillisuutta
 - Tuntee omat lailliset oikeutensa ja velvollisuutensa mediakäyttäjänä ja toimii niiden mukaisesti
 - Kääntyy viranomaisten puoleen kohdatessaan laittomuuksia
- Tuntee ikäraajat
 - Ohjaa alaikäisiä iälleen sopivaan mediakäyttöön
- Kannustaa mediakasvattajana keskusteluun ja toimii turvallisena aikuisena
 - On valmis juttelemaan rauhassa ja käsittelemään vaikeitakin aiheita
 - Puuttuu ongelmatilanteisiin ja kääntyy tarvittaessa ammattilaisten puoleen vaikeissa mediakäytön tilanteissa

Lähteet:

Mediataitojen oppimispolku perusopetuksessa. 2011. Kerhokeskus – Koulutyön tuki ry.

Mediakasvattajan muistilista. 2015. Mediakasvatusseura.

Hyvät tekniset käyttötaidot omaava mediatoimija

- Osaa lukea käyttöliittymiä ja hahmottaa näytön eri osia
 - Lukee ruutuja aina ”uusin silmin” ymmärtäen, että sisältöjä päivitetään ja tekniikkaa kehitetään jatkuvasti mm. tietoturvasyistä
 - Luo ymmärrystä näkemästään, jäsentäen sisältöjä, hahmottaen rakenteita ja tunnistaa yleisesti käytettyjä metaforisia elementtejä, kuten symboleita
- Ymmärtää yleisen toiminta- ja käyttölogiikan
 - Tunnistaa eri ohjelmien samoja lainalaisuuksia ja ymmärtää sovellusten käytön yleiset periaatteet
 - Tietää että oleellista ei ole yksittäisten asioiden osaaminen vaan oppimisvalmiudet
 - Omaksuu jatkuvasti uutta tarpeiden ja toiveiden mukaan
- Käyttää päättely- ja ongelmanratkaisustrategioita
 - Tunnistaa oikeat toimintaperiaatteet ja toimii niiden mukaisesti
 - Tuntee ja soveltaa tietoteknisten laitteiden käytössä ongelmanratkaisumalleja
- Hyödyntää ohjeita ja oppaita käytön apuna
 - Tutustuu avoimin mielin uusiin teknisiin laitteisiin ja mahdollisuuksiin
 - Kysyy muilta, jakaa osaamista ja opettelee asioita yhdessä muiden kanssa
 - Levittää tietoa hyvistä käytänteistä ja toimintatavoista
- Tukee mediakasvattajana monipuolisen mediaosaamisen kehittymistä
 - Ymmärtää mediataitojen olevan jatkuvasti kehittyviä kansalaistaitoja
 - Tunnistaa yksilöllisiä mediavalmiuksia ja tukee mediataitojen harjoittelussa

Lähteet:

Tieto- ja viestintäteknikan perustaidot. KenGuru (verkkosivusto). Opetushallitus. http://www10.edu.fi/kenguru/?sivu=tv_t_perustaidot. Viitattu 5.2.2020

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014, s.23. Opetushallitus.

Mediakasvattajan muistilista. 2015. Mediakasvatusseura.

